

Warszawa, 13-12-2024 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**Zespół Prawa Administracyjnego
i Gospodarczego**

V.7203.35.2024.TS

**Pani
Renata Rychter
Dyrektor
Departamentu Transportu Drogowego
Ministerstwa Infrastruktury
via ePUAP**

Szanowna Pani Dyrektor

Hałas komunikacyjny stanowi coraz większy problem współczesnych aglomeracji, gdyż ma negatywny wpływ na zdrowie i komfort życia mieszkańców. Jednym ze źródeł wspomnianego hałasu są emisje pochodzące z pracy silników pojazdów samochodowych. W szczególności, chodzi tu o zwiększony poziom hałasu, który powstaje w wyniku modyfikacji i nieszczelności układu wydechowego pojazdów samochodowych. Jak bowiem dowodzą badania, poziom hałasu wytwarzanego przez pracę silnika pojazdu, w którym doszło do modyfikacji układu wydechowego, często przekracza obowiązujące normy ustalone przez prawodawcę.

Uciążliwości, jakie spowodowane są hałasem pochodzącym z pojazdów samochodowych, w których dokonano modyfikacji układu wydechowego, sygnalizowane są zarówno przez organizacje społeczne (np. Instytut Ekologii Akustycznej), jak i pojedynczych obywateli. Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła skarga osoby, która stoi na stanowisku, że władze państwowe nie podejmują wystarczająco skutecznych działań, aby kontrolować i eliminować z ruchu drogowego

pojazdy samochodowe niespełniające standardów w zakresie emisji hałasu zewnętrznego. Skarżący uważa, że w celu poprawy istniejącego stanu rzeczy należy zmienić zasady przeprowadzania badań technicznych pojazdów samochodowych i wprowadzić obowiązkową kontrolę polegającą na pomiarze poziomu hałasu zewnętrznego pojazdu za pomocą miernika poziomu dźwięku.

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z unormowaniami zamieszczonymi w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 141), obowiązkowa jest jedynie kontrola organoleptyczna polegająca na oględzinach układu wydechowego pojazdu i ocenie jego stanu technicznego. Dopiero w sytuacji, gdy podczas wspomnianych oględzin diagnosta stwierdzi nieszczelności, niekompletność lub uszkodzenia mechaniczne układu wydechowego mające wpływ na swobodny przepływ spalin albo też oceni, że poziom hałasu wskazuje na możliwość przekroczenia wartości dopuszczalnych, pojazd należy poddać drugiemu etapowi kontroli, tj. pomiarowi poziomu hałasu zewnętrznego na postoju przy użyciu miernika poziomu dźwięku. O ile możliwość wykrycia przez diagnostę usterek układu wydechowego (nieszczelność, niekompletność, uszkodzenia mechaniczne) za pomocą zmysłu wzroku nie budzi wątpliwości, o tyle ustalenie przez niego, że „poziom hałasu wskazuje na możliwość przekroczenia wartości dopuszczalnych” wyłącznie przy pomocy narządu słuchu jest dość problematyczne.

Należy zauważyć, że zgodnie z normami ustalonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 502), poziom hałasu zewnętrznego mierzony podczas postoju pojazdu nie powinien przekraczać w odniesieniu do:

1) pojazdu, który był poddany badaniom homologacyjnym - wartości ustalonej w trakcie badań homologacyjnych o 5 dB,

b) pozostałych pojazdów osobowych: 93 dB - w przypadku pojazdu wyposażonego w silnik z zapłonem iskrowym oraz 96 dB - w przypadku pojazdu wyposażonego w silnik z zapłonem samoczynnym.

Z powyższego wynika, że dopuszczalny poziom hałasu zewnętrznego pojazdu jest zróżnicowany, bowiem jego wartość zależy od ustaleń dokonanych trakcie badań homologacyjnych, a w przypadku pojazdów samochodowych, które nie podlegały tym

badaniom - od rodzaju zapłonu stosowanego w silniku. Przeprowadzając kontrolę organoleptyczną układu wydechowego, diagnosta musi zatem uwzględniać różny poziom dopuszczalnego hałasu zewnętrznego dla poszczególnych typów pojazdów samochodowych.

Mając powyższe na uwadze, a także okoliczność, że w trakcie kontroli organoleptycznej diagnosta - oceniając poziom hałasu zewnętrznego pojazdu - posługuje się zmysłem słuchu, trudno przyjąć założenie, że jest on w stanie ustalić w ten sposób, czy dany pojazd samochodowy wytwarza hałas, którego poziom przekracza ustalone dla tego pojazdu normy w zakresie emisji hałasu. Wskazać w tym miejscu należy, że o ile poziom ciśnienia dźwięku (ciśnienie akustyczne) jest zjawiskiem obiektywnym, które można zmierzyć i pomiar taki da wynik powtarzalny w każdych warunkach, o tyle głośność, choć w dużej mierze zależna od poziomu ciśnienia akustycznego, jest subiektywnym odczuciem natężenia dźwięku, właściwym dla danej osoby. Trzeba mieć także na uwadze, że dwa dźwięki o tym samym natężeniu, ale o różnej częstotliwości, mogą mieć zupełnie różną głośność. Inną kwestią jest wyczucie przez diagnostę jaki poziom głośności odpowiada natężeniu dźwięku (poziomowi ciśnienia akustycznego), którego wartość w przypadku pomiaru wyrażana jest w jednostkach miary, jaką są decybele. Wartości dopuszczalne hałasu zewnętrznego, których przekroczenie obliguje diagnostę do przeprowadzenia pomiaru hałasu zewnętrznego miernikiem poziomu dźwięku, są bowiem określone w decybelach.

W świetle powyższego, stwierdzić należy, że zasady przeprowadzania kontroli stanu technicznego układu wydechowego pojazdów, które zakładają, że przedmiotowa kontrola jest oparta - co do zasady - na organoleptycznych oględzinach, nie daje gwarancji, że w jej trakcie wychwycone zostaną wszystkie przypadki, gdy poziom hałasu emitowanego w związku z pracą silnika pojazdu samochodowego przekracza wartości dopuszczalne. W konsekwencji, nie daje to pewności, że po przeprowadzeniu tego rodzaju weryfikacji, do ruchu zostaje dopuszczony pojazd samochodowy, który spełnia wymogi w zakresie norm emitowanego na zewnątrz hałasu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1264), zwracam się do Pani Dyrektora z uprzejmą prośbą o zbadanie zasygnalizowanego problemu, a także o ustosunkowanie się do przedstawionej przez Rzecznika argumentacji oraz postulatu skarżącego dotyczącego dokonania zmiany przepisów prawa określających zasady kontroli stanu technicznego układu wydechowego pojazdów, polegającej na

wprowadzeniu obowiązku przeprowadzania pomiaru poziomu hałasu zewnętrznego pojazdu za pomocą miernika poziomu dźwięku.

Z wyrazami szacunku

Piotr Mierzejewski

Dyrektor Zespołu

/-wydano i podpisano elektronicznie/